DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U+L (saat/hafta)	Türü (Z / S)	Yerel Kredi	AKTS
Toplumsal Cinsiyet ve Hukuk	LAW 346	Bahar	02+01+00	Seçmeli	2	4

Akademik Birim:	Hukuk
Öğrenim Türü:	Örgün Eğitim
Ön Koşullar	Yok
Öğrenim Dili:	Türkçe
Dersin Düzeyi:	Lisans
Dersin Koordinatörü:	- -
Dersin Amacı:	1. Öğrencileri, feminist ve queer teorinin hukuk kuramına eleştirel yaklaşımları ve temel kavramsallaştırmalarıyla tanıştırmak, 2. Öğrencileri, toplumsal cinsiyet ve hukuk arasındaki ilişki üzerine tartışma yürütmelerini sağlayacak altyapı ile donatmak, 3. Öğrencilerin, hukukun toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin yeniden üretimindeki rolüne eleştirel yaklaşabilmelerini sağlamak, 4. Öğrencileri, hak mücadeleleri ve toplumsal dönüşüm alanında hukuksal araçların yenilikçi kullanım imkânları üzerine düşünmeye yöneltmektir.
Dersin İçeriği:	Bu ders kapsamında ilk olarak, cinsiyet ve cinsellik çalışmalarına (feminist teori, LGBTİ+ çalışmaları, Queer teori) kısa bir giriş yapılarak, eleştirel düşünsel araçlar olan toplumsal cinsiyet, patriyarka, heteronormativite gibi temel kavramsallaştırmalar tartışmaya açılacaktır. Ardından bu teorilerin, toplumsal cinsiyet ve hukuk ilişkisi, özel alan – kamusal alan ayrımı, beden politikaları gibi temel konuları ele alınacaktır. Daha sonra şiddet ve ayrımcılık gibi temalar üzerinden hukukun toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde oynadığı rol ortaya koyulacaktır. Son olarak, feminist hareket ve LGBTİ+ hareketinin hak mücadelesinde kullandıkları söylem ve yöntemler ele alınarak, bu alandaki kazanımlar ve sınırlar tartışmaya açılacaktır. Bu çerçevede, hukukun toplumsal dönüşüm konusunda tanıdığı ve tanıyabileceği imkânlar konu edilecektir.
Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ):	• **1-** Öğrenciler, feminist ve queer teorinin geliştirdiği kavramsallaştırmaları kullanarak toplumsal cinsiyet ve hukuk ilişkisine eleştirel yaklaşabileceklerdir. • **2-** Öğrenciler, topluma yaygın olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin pozitif hukuktaki yansımalarını tespit edip çözüm önerileri sunabileceklerdir. • **3-** Öğrenciler, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddet biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası hukuki araçları hukuk uygulamasında kullanabileceklerdir. • **4-** Öğrenciler, alanda yürütülen hak mücadeleleri ve insan hakları hukuku arasında ilişki kurabileceklerdir
Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	-

HAFTALIK PROGRAM

Hafta	Konular	Ön Hazırlık	ÖÇ
1	Feminist Hukuk Teorisine Giriş	Yok	1
2	Feminizmin Kısa Tarihi: Dalgalar ve Akımlar	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 4
3	Özel Olan Neden Politiktir? İkinci Dalga Feminizmin Hukuk Eleştirisi	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3, 4
4	Üçüncü Dalga ve Özcülük Karşıtlığı Biyolojik Cinsiyet – Toplumsal Cinsiyet İkiciliğinin Eleştirisi Feminizmin Öznesi Kimdir?	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3, 4

5	LGBTİ+ Çalışmaları ve Queer Teoriye Giriş Cinsiyet ve Cinsellik Çalışmalarının Temel Kavramları	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1
6	Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılıkla Mücadelede Hukukun Rolü: Uluslararası ve Ulusal Düzenlemeler	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3, 4
7	Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılıkta Aile Kavramının Rolü	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3
8	Bir Tahakküm Alanı olarak Beden -1- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Hukuk	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3, 4
9	Bir Tahakküm Alanı olarak Beden -2- İkili Cinsiyet Sistemi, Heteronormativite, Cisnormativite ve Hukuk	Haftanın konusuna ilişkin ön okuma	1, 2, 3, 4
10	Proje Tasarımı – Adım 1: Grupların proje konusunu seçmeleri, araştıracakları olayı belirlemeleri, araştırma sorusu/sorularını oluşturmaları ve kullanacakları yöntem/yöntemleri kararlaştırmaları için sınıf içi tartışma	Proje gruplarının oluşturulması	1, 2, 3, 4
11	Proje Tasarımı – Adım 2: Grup projesinin konusu, seçilen olay, araştırma sorusu/soruları ve kullanılacak yöntem/yöntemler hakkındaki sunumlar (proje önerileri) Dersin öğretim üyesinin ve sınıfın geribildirimleri	Proje önerilerinin hazırlanması için grup çalışması	1, 2, 3, 4
12	Proje Tasarımı – Adım 3: Projelerin gelişimine ilişkin sınıf içi tartışma Dersin öğretim üyesinin ve sınıfın geribildirimleri	Proje için grup çalışması	1, 2, 3, 4
13	Proje Tasarımı – Adım 4: Araştırmanın ön bulguları ve sınırlılıkları hakkındaki kısa sunumlar	Kısa sunum için grup çalışması	1, 2, 3, 4
14	Nihai Proje Sunumları	Nihai proje sunumu için grup çalışması	1, 2, 3, 4

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

Her haftanın konusuna ilişkin ders materyali KHAS Learn’e yüklenecektir.

Feride Acar, “Türkiye’de Kadınların İnsan Hakları: Uluslararası Standartlar, Hukuk ve Sivil Toplum”, Kadın Hakları. Uluslararası Hukuk ve Uygulama, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., İstanbul, 2010, s. 13-22.
F. Ceren Akçabay, “Liberal Hakların Feminist Eleştirisi”, Liberal Hakların, Hukukun ve Devletin Sınırları, ed. Bora Erdağı, NotaBene Yayınları, Ankara, 2015, ss. 107-141.
Ayşe Gül Altınay, Yeşim Arat, Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, İstanbul, 2008.
Aksu Bora, “Kamusal Alan / Özel Alan: Mahrumiyet-Özgürleşme İkileminin Ötesi”, Toplum ve Bilim, Sayı: 75, 1997, ss. 85-93
Judith Butler, “Kritik Queer”, Queer Tahayyül, der. Sibel Yardımcı, Özlem Güçlü, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2013, s. 121-148.
Josephine Donovan, Feminist Teori, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009.
Elifhan Köse, “Cinsiyet/Toplumsal Cinsiyet İkiciliği Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar ya da Doğa Doğal Mıdır?”, Doğu Batı, Sayı: 64,

Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2013, s. 37-52.

DİĞER KAYNAKLAR

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayı	Katkı Payı (%)
Sunum/Jüri	3	70
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	6	30
Total:	**9**	**100**

İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yükü (saat)
Ders Saati	14	2	28
Uygulama	14	1	14
Sunum/Jüriye Hazırlık	1	30	30
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler	8	2	16
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	6	2	12
Toplam İş Yükü (saat):			**100**

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

#	PY1	PY2	PY3	PY4	PY5	PY6	PY7	PY8	PY9	PY10
OC1	3	2	2	1	1	2	3	2	3	2
OC2	3	3	2	1	3	2	3	2	3	3
OC3	3	3	3	1	3	2	1	3	3	3
OC4	3	3	3	1	2	2	2	3	3	3

Katkı Düzeyi: 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek